

ЗАКОНОМІРНОСТІ

МІНЛИВОСТІ

ЛЮДИНИ

Епіґраф до уроку:

Життя мінливе, наче море...

Лопе де Вега

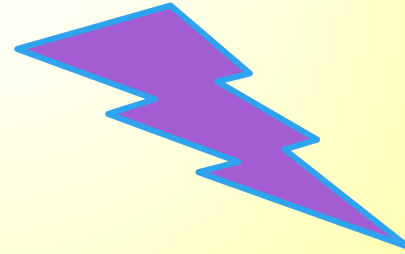
Мінливість – здатність організмів набувати нових ознак, що спричиняють відмінності між особинами в межах виду.

Основні форми мінливості

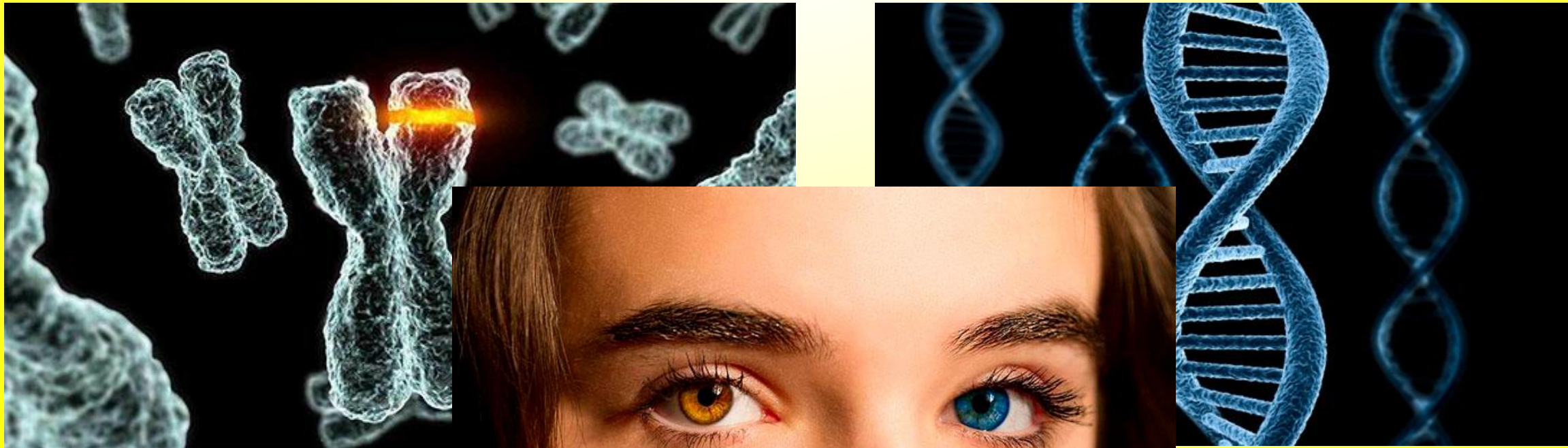
СПАДКОВА

НЕСПАДКОВА

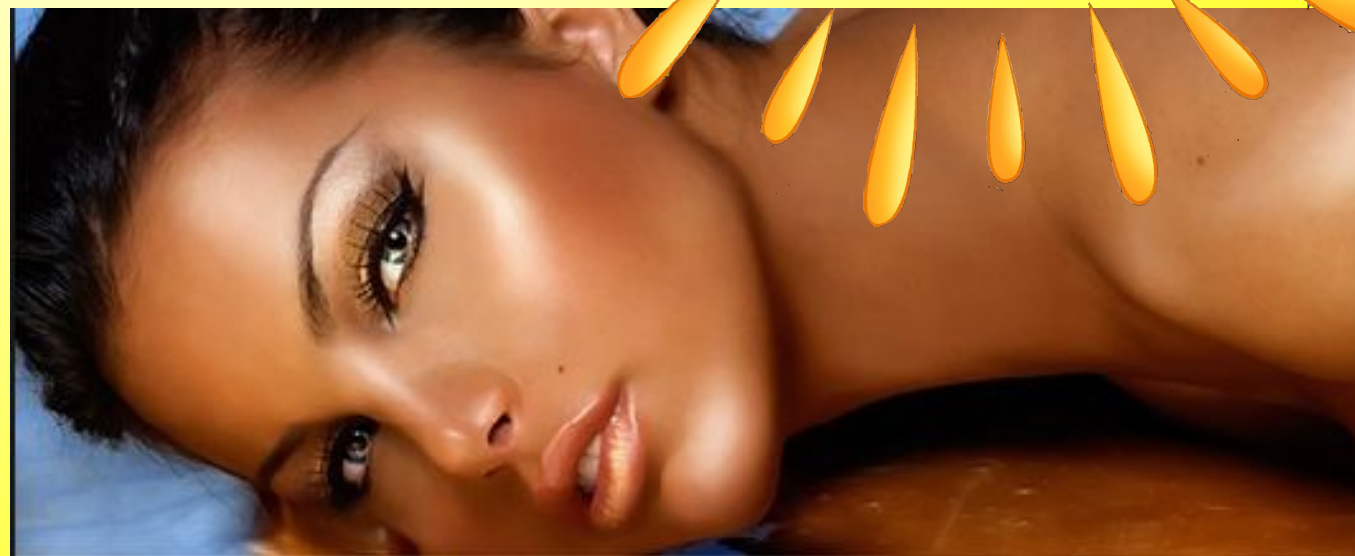

Причинами спадкової мінливості є зміни структури або діяльності генетичного

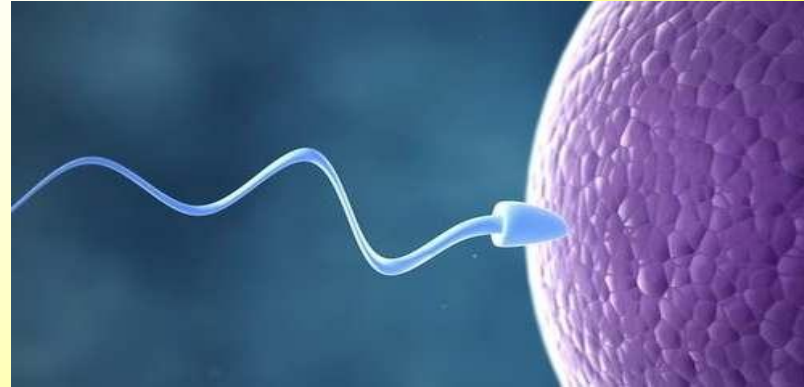
Гетерохромія (різне забарвлення очей)

**ПРИЧИНАМИ НЕСПАДКОВОЇ
МІНЛИВОСТІ Є ВПЛИВ
УМОВ СЕРЕДОВИЩА.**

Основними механізмами спадкової мінливості є **мутації** та **рекомбінації**.

Мутації можуть відбуватися в статевих

і соматичних клітинах, на рівні генів, хромосом, кількості хромосом. Упродовж життя можуть проявлятися мутації соматичних клітин, а генеративні мутації – у нащадків.

Ознака	Неспадкова	Спадкова
Виникнення		
Загальні властивості		
Причини		
Процеси, що є основою		
Значення для особин		
Види		
Закономірності		

- **РОЛЬ ФОРМ МІНЛИВОСТІ ДЛЯ ОРГАНІЗМІВ Є РІЗНОЮ.**
- **ІЗ СПАДКОВОЮ МІНЛИВІСТЮ ПОВ'ЯЗАНА ПОЯВА НОВИХ ОЗНАК УПРОДОВЖ ЖИТТЯ, А НЕСПАДКОВА– ЗАБЕЗПЕЧУЄ ІНДИВІДУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК І ПРИСТОСУВАННЯ ОРГАНІЗМІВ ДО УМОВ СЕРЕДОВИЩА, ЩО ЗМІНЮЮТЬСЯ.**
- **НОВІ НАБУТІ ОЗНАКИ Є ІНОДІ ШКІДЛИВИМИ, ЩО ПРИЗВОДЯТЬ ДО ЗАХВОРЮВАНЬ.**

Дихальна

ВПРАВА «СВІЧКА» ГІМНАСТИКА

- ВІЗМІТЬ ВУЗЕНЬКУ СМУЖКУ ПАПЕРУ І, УЯВІТЬ, ЩО ЦЕ СВІЧКА, ДМУХАЙТЕ НА НЕЇ.
- СТРУМІНЬ ВИДИХУ ПОВИНЕН БУТИ БЕЗ РІЗКИХ КОЛИВАНЬ – ПАПІР КОНТРОЛЮЄ РІВНІСТЬ ВИДИХУ.

• **МОДИФІКАЦІЙНА МІНЛИВІСТЬ** – ЦЕ
ФОРМА НЕСПАДКОВОЇ МІНЛИВІСТІ, ЩО
ПОВ'ЯЗАНА ЗІ ЗМІНАМИ ФЕНОТИПУ
ВНАСЛІДОК ВПЛИВУ УМОВ ІСНУВАННЯ.

• **МОДИФІКАЦІЙНІ ЗМІНИ** ОЗНАК НЕ
УСПАДКОВУЮТЬСЯ, АЛЕ ЇХ НОРМА
РЕАКЦІЇ, ТОБТО ДІАПАЗОН МІНЛИВОСТІ,
Є СПАДКОВОЮ І ВИЗНАЧАЄТЬСЯ
ГЕНОТИПОМ.

**ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ МОДИФІКАЦІЙ
ВИЯВЛЯЮТЬСЯ ЗАКОНОМІРНОСТІ, ЩО
МАЮТЬ СТАТИСТИЧНИЙ ХАРАКТЕР:**

- РІЗНІ ОЗНАКИ МАЮТЬ РІЗНИЙ РОЗМАХ НОРМИ РЕАКЦІЇ;
- БУДЬ-ЯКА ОЗНАКА МОЖЕ ЗМІНЮВАТИСЯ ЛИШЕ В ПЕВНИХ МЕЖАХ;
- БІЛЬШІСТЬ ОРГАНІЗМІВ МАЮТЬ ВАРІАНТИ, БЛИЗЬКІ ДО СЕРЕДНЬОГО ЗНАЧЕННЯ;
- НА РОЗМАХ МОДИФІКАЦІЙНОЇ МІНЛИВОСТІ ВПЛИВАЮТЬ ЗОВНІШНІ ТА ВНУТРІШНІ УМОВИ.

**КОМБІНАЦІЙНА МІНЛИВІСТЬ – ЦЕ ФОРМА
СПАДКОВОЇ МІНЛИВОСТІ, ЯКА ВИНИКАЄ
ЗАВДЯКИ ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ГЕНЕТИЧНОГО
МАТЕРІАЛУ В НАЩАДКІВ.**

**ПРИЧИНОЮ ВИНИКНЕННЯ ПРОЯВІВ
КОМБІНАЦІЙНОЇ МІНЛИВОСТІ Є ГОМОЛОГІЧНА
ТА НЕГОМОЛОГІЧНА РЕКОМБІНАЦІЇ ДНК.**

**МУТАЦІЙНА МІНЛИВІСТЬ – ЦЕ
ФОРМА СПАДКОВОЇ МІНЛИВОСТІ,
ЩО ПОВ'ЯЗАНА ЗІ ЗМІНАМИ
ГЕНОТИПУ ВНАСЛІДОК МУТАЦІЙ.**

*Таку мінливість зумовлюють зміни
генотипу особин на рівні генів,
хромосом і кількості хромосом.*

Типи

мутацій

За причинами, що зумовили зміни	За характером зміни генетичного матеріалу	За місцем виникнення	Залежно від впливу на життєдіяльність
Спонтанні	Генні	Генеративні	Летальні
Індуковані	Хромосомні	Соматичні	Сублетальні
	Геномні		Нейтральні

Домашнє завдання:

Прочитати § 45. Дати відповідь на запитання 7-10 на с. 179 (усно). Скласти кросворд за змістом параграфа.

